

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPRHW
Koordineret med:
Sagsnr.: 2014317
Dok. nr.: 1430100
Dato: 28-09-2020

Samlenotat vedrørende uformel videokonference for EU's
sundhedsministre den 30. oktober 2020

1. Rådskonklusioner om EU's rolle i en styrkelse af WHO
- *Udveksling af synspunkter*

1. Rådskonklusioner om EU's rolle i en styrelse af WHO

- Udveksling af synspunkter

NYT NOTAT

1. Resume

Det tyske formandskab har indkaldt til uformel videokonference for EU's sundhedsministre den 30. oktober 2020 med henblik på en drøftelse af EU's rolle i arbejdet med en styrkelse af WHO / WHO reform.

Formandskabet har forelagt udkast til rådskonklusioner, som skal drøftes ved mødet med henblik på efterfølgende vedtagelse i skriftlig procedure. Udkastet til rådskonklusioner fokuserer overordnet på de udfordringer, WHO står overfor, EU's rolle i reformarbejdet samt konkrete forslag til reformtiltag.

Sagen skal ses i sammenhæng med den igangværende evaluering af den WHO-ledede internationale håndtering af COVID-19-pandemien og i lyset af USA's mulige udmeldelse af WHO. Overvejelserne om mulige reformtiltag i WHO befinder sig fortsat i en tidlig fase.

Regeringen støtter formandskabets udkast til rådskonklusioner, herunder at EU skal fortsætte med at indtage en ledende, koordinerende, inkluderende og proaktiv rolle i den kommende reformproces. Regeringen støtter også de konkrete forslag til reformtiltag, som er fremhævet i rådskonklusionerne, herunder bl.a. forslag om et opdateret system for varsling og erklæring af internationale sundhedskriser, større gennemsigtighed i medlemslandenes efterlevelse af de internationale sundhedsregulativer (IHR) samt en styrkelse af WHO's normative rolle.

2. Baggrund

Formandskabet har taget initiativ til en uformel videokonference for EU's sundhedsministre, som skal danne rammen for en drøftelse af EU's rolle og overordnede prioriteter i en fremtidig reform af WHO. Emnet blev også drøftet ved et uformelt møde for sundhedsministrene i EU den 2. oktober 2020, jf. samlenotat for dette møde.

Formandskabets initiativ skal ses i lyset af den debat om WHO's rolle i den internationale håndtering af sundhedskriser, som har taget fart i forbindelse med COVID-19-pandemien, men som også tidligere har været rejst i forbindelse med Ebola-krisen i 2014-2015.

USA's mulige udmeldelse af WHO er endnu en afgørende faktor for, at spørgsmålet om WHO's fremtidige rolle netop nu er aktuelt. Det er vigtigt at holde USA inden for det multilaterale samarbejde. Et WHO uden USA vil have negative konsekvenser ikke bare for organisationen, men for den globale indsats mod COVID-19 og på sundhedsområdet generelt. Derfor er det vigtigt, at EU arbejder for en konstruktiv inddragelse af USA i reformarbejdet.

På den baggrund tog EU i foråret 2020 initiativ til at foreslå en resolution om den globale håndtering af COVID-19 under WHO's ledelse med henblik på at skabe opbakning til en evaluering af indsatsen. Resolutionen, som blev vedtaget ved Verdenssundhedsforsamlingen i maj 2020, opfordrer WHO's generaldirektør til at igangsætte et trinvis proces for en uafhængig og dybdegående evaluering af den WHO-ledede internationale håndtering af COVID-19. Evalueringen skal danne grundlag for anbefalinger til en styrkelse af den globale kapacitet til håndtering af pandemier og herunder til en styrkelse af WHO's indsats.

Evalueringen skal udføres af tre evalueringsgrupper: Independent Panel for Preparedness and Pandemic Response (IPPR), International Health Regulations (IHR) Review Committee og Independent Oversight and Advisory Committee (IOAC) for the WHO Health Emergencies (WHE) Programme. WHO's bestyrelse gjorde status på evalueringen den 6. oktober 2020 og vil gøre det igen i januar 2021.

Efter Verdenssundhedsforsamlingen i maj har flere WHO-medlemslande delt deres foreløbige overvejelser om kommende reformtiltag i forskellige non-papers. Der er således allerede en debat i gang om mulige løsninger, som blandt andet fokuserer på, at forventningerne til WHO ikke stemmer overens med organisationens handlemuligheder. De konkrete indspil omfatter blandt andet forslag til ændringer af WHO's governancestruktur samt forslag om forøgelse af medlemslandenes økonomiske bidrag til WHO.

Den første indledende drøftelse i sundhedsministerkredsen fandt sted den 2. oktober 2020. Det blev her konkluderet, at multilateralt samarbejde er afgørende for håndteringen af internationale sundhedskriser, at WHO skal styrkes, og at EU bør fastlægge en overordnet fælles linje med henblik på at kunne spille en ledende og koordinerende rolle i reformarbejdet. Et flertal var desuden enige i, at der er en uoverensstemmelse mellem forventninger til WHO og organisationens kapacitet.

Arbejdet med evalueringen af den WHO-ledede internationale håndtering af COVID-19 blev også drøftet på ekstraordinært bestyrelsesmøde i WHO den 5.-6. oktober 2020. Der var her bred enighed om vigtigheden af at sikre upartiskhed, objektivitet og gennemsigtighed i evalueringsgruppernes arbejde, samt at medlemsstaterne bør inddrages løbende. EU understregede i et fælles indlæg, at evalueringsgrupperne ikke skal være bange for at rapportere om ubehagelige sandheder og komme med ambitiøse anbefalinger, samt at EU vil stille sig i spidsen for en koordineret indsats i reformarbejdet.

3. Formål og indhold

Formandskabet har forelagt et udkast til rådskonklusioner, som skal drøftes på den uformelle videokonference for EU's sundhedsministre med henblik på efterfølgende vedtagelse i skriftlig procedure.

I det foreliggende udkast til rådskonklusioner fokuseres der overordnet på de udfordringer, WHO står overfor, EU's fremtidige rolle i reformarbejdet samt konkrete forslag til reformtiltag.

Det fremhæves, at EU støtter WHO's mandat som ledende og koordinerende aktør i global sundhed, og at der er behov for at adressere organisationens udfordringer med særlig vægt på transparens, synergier, bæredygtig finansiering og ansvarlighed samt konkrete udfordringer i forbindelse med håndteringen af den nuværende pandemi, herunder særligt uoverensstemmelsen mellem WHO-medlemsstaternes forventninger til WHO og organisationens reelle kapacitet.

Der lægges op til, at EU med afsæt i princippet om multilateralisme generelt fortsætter med at indtage en ledende rolle i global sundhed. Derudover at EU påtager sig en koordinerende, proaktiv og ledende rolle i en inkluderende proces, der skal bidrage til at styrke den globale sundhedssikkerhed og WHO som organisation. Arbejdet skal særligt have fokus på organisationens kapacitet til at håndtere sundhedskriser, på at omsætte evalueringsgruppernes anbefalinger til konkrete indsatser samt at støtte medlemsstaterne i at styrke deres nationale sundhedssystemer.

Konklusionerne lægger op til, at EU arbejder videre med en række forslag til reformtiltag:

- 1) *Revision af mekanisme for erklæring af sundhedskrise:*
Et forslag om en opdatering af mekanisme til at erklære en international sundhedskrise, en såkaldt "Public Health Emergency of International Concern (PHEIC). Herunder at mekanismen skal gøre det muligt at erklære forskellige niveauer af "alarm", eksempelvis gennem et trafiklyssystem, som både skaber transparens og forbedrer kommunikationen i forbindelse med sundhedstrusler.
- 2) *Klar skelnen mellem handels- og rejserestriktioner i IHR:*
Et forslag om at adskille rejse- og handelsrestriktioner i det internationale sundhedsregulativ (International Health Regulations, IHR), herunder at skelne mellem transport af personer og varer for at undgå unødvendig påvirkning af landenes økonomier.
- 3) *Større gennemsigtighed med national efterlevelse af IHR og bedre rapportering:*
Et forslag om øget fokus på WHO-medlemslandenes implementering af IHR, herunder et bedre rapporteringssystem fra medlemslandene til WHO samt en mekanisme til periodisk evaluering af efterlevelsen.
- 4) *Evaluering af positive og negative effekter af implementerede tiltag*
Et forslag om evaluering af negative og positive effekter af implementerede aktiviteter under håndteringen af COVID-19 samt en undersøgelse af områder, hvor der mangler viden for at vurdere nødvendige guidende værktøjer på landeniveau.
- 5) *Styrkelse af WHO's normative rolle:*
Et forslag om styrkelse af WHO's kapacitet som retningsvisende organ. Herunder blandt andet overvejelser om en styrkelse af det såkaldte Chief Scientist's Office, samt videreudvikling af WHO-Akademiet.
- 6) *Styrkelse af WHO's samarbejde med alle relevante aktører:*
Et forslag om en øget indsats fra WHO's side for at skabe synergier i forbindelse med håndteringen af internationale sundhedskriser med alle relevante aktører samt at støtte de mest sårbare.
- 7) *Styrkelse af samarbejde mellem organisationer ift. zoonoser:*
Et forslag om at styrke samarbejdet mellem WHO, the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), World Organisation for Animal Health (OIE) og UN Environment Programme (UNEP) for at understøtte en "One Health"-tilgang til zoonoser, dvs. sygdomme som overføres fra dyr til mennesker.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig i sagen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant idet der ikke er fremsat konkrete forslag.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant idet der ikke er fremsat konkrete forslag.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være opbakning til rådskonklusionerne.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en styrket multilateral sundhedsarkitektur og et styrket WHO, ikke mindst i lyset af det nuværende udbrud af COVID-19. Dette afspejles blandt andet i regeringens forslag om en fordobling af Danmarks frivillige bidrag til WHO og Danmarks kandidatur til WHO's bestyrelse fra 2021.

Danmark har sammen med de øvrige EU-lande arbejdet for, at der skulle gennemføres en uafhængig evaluering af den internationale håndtering af COVID-19 ledet af WHO, som kan danne grundlag for anbefalinger til en styrkelse af den fremtidige indsats.

Regeringen finder det generelt vigtigt, at reformprocessen bidrager til at skabe en bedre balance mellem forventninger til WHO's indsats i krisesituationer og organisationens handlemuligheder. Regeringen vil arbejde for, at WHO's beredskab og mekanismer til håndtering af sundhedskriser styrkes samtidig med, at WHO fortsat kan varetage og udvikle sine øvrige kerneopgaver.

Regeringen støtter formandskabets udkast til rådskonklusioner, herunder at de understreger behovet for multilateralt samarbejde og et styrket WHO. Regeringen er enig i, at EU skal fortsætte med at indtage en ledende, koordinerende og proaktiv rolle i en reformproces, der søger at styrke den globale sundhedssikkerhed og WHO's kapacitet til at håndtere sundhedskriser, at oversætte anbefalinger til konkrete indsatser samt at støtte medlemsstaterne i at styrke deres nationale sundhedssystemer, herunder i de mest udsatte lande.

Regeringen støtter de reformtiltag, som fremhæves i konklusionerne, herunder at der sættes fokus på at forbedre varslings- og rapporteringssystemer i forbindelse med internationale sundhedskriser, at der iværksættes en mere systematisk opfølgning i forhold til landenes nationale kapacitet til håndtering af kriser gennem efterlevelse af IHR, samt et styrket internationalt samarbejde om sygdomme, der overføres fra dyr til mennesker.

Endelig finder regeringen det positivt, at der med konklusionerne lægges op til, at EU vil samarbejde med andre medlemsstater i WHO for at finde relevante løsninger.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med uformel videokonference for EU's sundhedsministre den 2. oktober 2020.